

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. V. An Iudex circa valorem Sacrame[n]ti debeat sequi opinionem
minus probabilem, si illa sit tutior?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

tinendi esse omnino certum, ut pote à legibus clare, & expresse constitutum, ut late ostendi ibidem art. 4. ex communi omnium, aut fere omnium doctorum, & argumentis moraliter demonstrativis.

37. Præmitto quarto, id, quod etiam docui ibid. art. 5., scilicet implicare contradictionem, quod cum Petrus habet ius certum retinendi rem ratione possessionis legitimæ, possit esse probabile, quod illam debet restituere Joanni ratione proprietatis, quæ probabiliter huic competit. Quia si certum est, quod potest retinere rem, est certo falsum, quod non potest illam retinere: ergo non potest esse probabile, quod debet restituere illam, sive quod idem est, quod non potest illam retinere: cum implicet contradictionem, quod eadem propositio sit certo falsa, & probabilis. Vide in loco citato hoc argumentum latius propositum, & multis confirmatum.

38. His præmissis, sit prima conclusio. Quando in iudicio versatur articulus proprietatis sine plena probatione possessionis legitimæ, potest, & debet Iudex rem decernere secundum opinionem probabiliorum de proprietate, & sine attentione ad possessionem. Pater: quia Iudex debet procedere iuxta allegata, & probata, cum ergo non sit probata possessio legitima, debet ius dicere eodem modo, ac si pro neutra parte esset possessio.

39. Sit secunda conclusio. Si una pars probaverit plene possessionem legitimam, & altera pars habeat solum proprietatem probabilem, aut probabiliorum, & uterque articulus versetur in eo iudicio, non potest Iudex ius dicere pro parte non possidente, quamvis habeat proprietatem probabiliorum. Ratio est: quia tunc Iudex debet ius dicere secundum sententiam certam: est enim certum, quod ille, qui

plene probavit possessionem legitimam, non potest spoliari propter opinionem probabilem de proprietate, ut constat ex præmissis 4. Si autem Iudex censuerit à principijs intrinsecis, proprietatem partis non possidentis esse certam, poterit, & debet ius dicere pro parte non possidente: quia contra proprietatem certam nulla prævalet alterius possessio.

40. Sit tertia conclusio. Si in iudicio controversatur uterque articulus possessionis, & proprietatis, & possessio sit solum probabiliter legitima, tunc potest, & debet Iudex ius dicere secundum opinionem probabiliorum de proprietate; nec tenetur stare præcise possessioni. Et quidem possessio legitima aliquando subsistit in sola probabilitate, vel quia deficit iuris adminiculum iuxta opinionem probabilem, vel quia est probabile, legem resistere possessioni. Iam vero patet conclusio. Quia ubi possessio non est omnino certa, & proprietas alterius est probabilis, Iudex debet perpendere rationes utriusque articuli, & stare pro iure probabiliori.

41. An Autem satius sit incipere causam à possessione, an à proprietate, vide, quæ dixi in ea disp. 16. cap. 1. art. 6. à num 193.

CAPVT V.

An Iudex circa valorem Sacramenti debeat sequi opinionem minus probabilem, si illa sit tutior?

NON EGRET SYMMAR'IO.

42. **C**Asus iste potest frequenter occurrere, in quo Iudex debeat ferre sententiam circa valorem Sa-

Sacramenti. Inquiritur ergo, an possit ferre sententiam, non secundum opinionem probabiliorem, sed secundum minus probabilem, si ista est tutior. Et ratio dubitandi est: quia fidelis volens recipere Sacramentum, non potest sequi opinionem probabiliorem, sed sequi debet minus probabilem circa valorem Sacramenti, si hæc minus probabilis est tutior, vt constat ex hoc decreto Innocentij XI. ergo Iudex eodem modo debet iudicare circa valorem eius Sacramenti; quia Iudex debet iudicare secundum legem, qua tenetur pars litigans.

43. Dicendum tamen est, etiam in hoc casu Iudicem debere iudicare secundum opinionem probabiliorem, vel secundum sententiam omnino certam. Patet assertio. Quia licet opinio, quæ versatur circa valorem, & est tutior, sit minus probabilis, tamen vltimum iudicium in hac materia, est omnino certum. Et enim ex hoc decreto Innocentij certum est, quod debemus sequi in collatione Sacramentorum opinionem tutiorem, etiam si sit minus probabilis: ergo Iudex in tali casu iudicans secundum eam opinionem tutiorem, iudicat quidem secundum sententiam certam.

44. Confirmatur. Nam opinio tutior in collatione Sacramentorum, quamvis formaliter, & immediate sit minus probabilis, tamen ex dictamine reflexo, quod est iudicium vltimum quoad praxim, manet omnino certa: quia certum est, illam quamvis minus probabilem practicandam esse: sed Iudex circa valorem Sacramenti debet habere hoc iudicium vltimum reflexum, & secundum illud iudicare: ergo tenetur iudicare in in hoc casu secundum sententiam certam, ne dum probabiliorem. Et hic patet ad rationem dubitandi.

CAPVT VI.

An iudex Ecclesiasticus inferat violentiam, quando iudicat secundum opinionem minus probabilem?

SUMMARIUM.

Iudices Regij non possunt removere violentiam Ecclesiastici de iure, sed dumtaxat de facto. n. 45.

Quando est probabile, quod Ecclesiasticus protulit sententiam rectam, quamvis Iudices Regij habeant probabilitatem de opposito, inique agunt impediendo executionem. n. 46.

Cum Iudex Ecclesiasticus non vult admittere apellationem, ductus opinione, qua euidenter est minus probabilis, violentiam infert. n. 47. & 48.

Quando non est evidens, præfatam opinionem esse minus probabilem, & si videatur Iudicibus Regijs minus probabilis, Ecclesiasticus non infert violentiam, & peccant Iudices laici impediendo executionem. n. 49.

Cum causa est spiritualis, inique agunt Iudices Regij decernendo, illam esse laicalem. n. 51.

Si certum esse laicalem, Ecclesiasticus infert violentiam intendens arcere ab illa Iudicem laicum. n. 52.

Quomodo non inferat violentiam, non minus probabile est, quod causa est spirituales. n. 53. & seqq.

45. **D**E hac materia late egi in 1. part. Crif. Theol. disp. 45. art. 5. Et ex ibi traditis quæstionem hanc facile expediam. Pro cuius rei claritate præmitto primo, licitum esse Iudicibus Regijs, non de iure, sed dumtaxat de facto